

Davčna in računovodska obravnavna amortizacije ter obresti iz najemov

20. Davčna konferenca, Portorož, januar 2020

mag. Saša Jerman, Jerman&Bajuk d.o.o.

1) AMORTIZACIJA:

NOVELA ZDDPO-2R, Uradni list 66/2019, 5.11.2019, začetek uporabe 1.1.2019:

(9) 33. člena ZDDPO-2: *Ne glede na določbe petega odstavka tega člena* se za sredstvo iz prvega odstavka tega člena**, vzeto v poslovni najem, uporabi najvišja letna amortizacijska stopnja, ki ustreza dejanski amortizacijski dobi tega sredstva*

* Kjer so določene najvišje am. stopnje

** OS, NS in NN

Komentar MF: ZDDPO-2 se dopolnjuje z določbo, ki bo približala priznavanje odhodkov za davčne namene v posameznih davčnih obdobjih dejanskim najemninam v tem obdobju.

Za sredstva, vzeta v poslovni najem, se bo za izračun najvišje letne amortizacijske stopnje uporabila dejanska amortizacijska doba sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe sredstva v poslovnem najemu.

2) ODHODKI IZ OBRESTI:

Ni sprememb v ZDDPO-2 → obračunane obresti skladno z računovodskimi standardi so davčno priznane

VPRAŠANJA

Ali, v kolikšnem obsegu in kdaj so stroški amortizacije sredstva, ki predstavljajo pravico do uporabe sredstva, in odhodki iz obrestovanja obveznosti iz najema, davčno priznani?

Zakaj najemna pogodba izpolnjuje pogoje za pripoznanje med sredstvi najemnika?

Katero vrsto sredstev pripozna najemnik in zakaj?

Zakaj slednje ne vpliva na spremenjeno računovodsko pripoznavanje sredstev iz najemnih pogodb pri najemodajalcu?

Opredelitev sredstva iz poslovnega najema pri najemniku in najemodajalcu

sredstvo = ekonomsko premoženje (angl. *economic resources*), ki ga podjetje obvladuje (kontrolira) in ki temelji na preteklih dogodkih.

ekonomsko premoženje = pravice iz sredstev različnih oblik, ki omogočajo pridobivanje gospodarske koristi (IASB 2019, Framework, točki 4.3. in 4.4.

Katere pravice iz predmeta najema obvladuje najemnik?

Katere pravice iz predmeta najema obvladuje najemodajalec?

NAJEMNA POGODBA PO OBLIGACIJSKEM ZAKONIKU

587. člen Obligacijskega zakonika (2007):

z najemno (zakupno) pogodbo SE najemodajalec zavezuje, da bo najemniku izročil določeno stvar v rabo, ta pa se zavezuje, da mu bo za to plačeval določeno najemnino

raba obsega tudi uživanje stvari (pobiranje plodov), če ni drugače določeno ali drugačnega običaja

IZBRAN NOV RAČUNOVODSKI MODEL V MSRP 16 IN SRS 2016 ZA NAJEME

VRSTE POGODB = NAJEMNE POGODBE:

- 1) če se prenese pravica do obvladovanja uporabe*
- 2) identificiranega sredstva*
- 3) za določeno obdobje v zameno za plačilo*

= MSRP 16, točka 9 in SRS 2016, točka 1.27

- 1) če se prenese pravica do obvladovanja uporabe*

KDAJ SE PRENESE PRAVICA DO OBVLADOVANJA UPORABE?

- A.ČE ima najemnik pravico do prejema skoraj vseh ekonomskih koristi iz sredstva
- B.ČE ima prejemnik pravico do odločanja o rabi sredstva (usmerja rabo sredstva)

A. Najemnik ima pravico do prejema skoraj vseh ekonomskih koristi iz sredstva

Npr. ker ima **izključno** pravico do rabe sredstva v določenem obdobju

ZGLEDI, kjer praviloma ni najema (ni izključne pravice do uporabe):

1. Informacijski programi (tipske licence); kaj v primeru CUSTOM MADE za UPORABNIKA?
2. Najem prostora v „oblaku“
3. Dostopi do e-publikacij
4. Dostopi do zaprtih portalov proti plačilu
5. Uporaba športnih objektov

B. Najemnik ima pravico do **odločanja o rabi sredstva (usmerja rabo sredstva)**

- Najemnik **v času pogodbe odloča (in spreminja odločitve)** o tem, kdaj, ali sploh, kako in na kakšen namen se sredstvo uporablja v času najema (sam ali, da bodo drugi zanj uporabljali sredstvo) na način, kot ga on določi, pri čemer dobavitelj nima pravice da spremeni odločitev → zato je najem sredstev s pravico do zamenjave sredstva izključen
 - O rabi sredstva **je najemnik odločil že vnaprej**, npr. ker:
 - je definiral konstrukcijo sredstva (za poseben namen) na način, ki vnaprej opredeli kako in za kakšen namen bo sredstvo uporabljeno v dobi koristnosti
- ZGLED:** pogodba o dobavi energenta, ki vključuje tudi investicijo v napravo, ki je zato lahko uporabna le za naročnika

ODLOČANJE O NAČINU UPORABE = ČE VPLIVA NA EKONOMSKE KORISTI IZ NAČINA UPORABE →
način uporabe vpliva na donosnost iz rabe sredstva

npr. odločitev katere proizvode in v kakšnih količinah, v koliko izmenah,.. bo proizvajal v najeti proizvodni liniji

ZATO → ZA ODLOČANJE – USMERJANJE RABE NI ODLOČILNO KDO FIZIČNO UPRAVLJA S SREDSTVOM IN GA VZDRŽUJE (V TEHNIČNEM SMISLU)

npr. Najem tovornih vozil, skupaj s šoferji

npr. Najeto centralno hladilno-ogrevalno napravo sme vzdrževati le pooblaščen serviser dobavitelja

2) Najem identificiranega sredstva

Da bi lahko imeli izključno pravico do uporabe = obvladovali uporabo sredstva = mora biti sredstvo najema natančno določeno

IDENTIFICIRANO SREDSTVO → NATANČNO DOLOČENO V POGODBI ALI V TRENUTKU, KO SE IZROČI NAJEMNIKU

POMEMBNO !!! = DEL SREDSTVA je lahko identificirano sredstvo, če je fizično ločljivo.

Npr: del optičnega kabla: Le če zakupimo skoraj celoten optični kabel

3) Najem je sklenjen za določeno obdobje v zameno za plačilo

= **nepreklicno obdobje**, za katero najemnik po pogodbi najame sredstvo, z upoštevanjem:

- 1.obdobji, za katera ima najemnik **možnost podaljšati najem** sredstva za dodatno plačilo ali brez njega; pri tem je na začetku najema precej gotovo, **da bo najemnik to možnost izrabil**
- 2.obdobji, v katerih ima **najemnik možnost prekiniti najem**, pri čemer je na začetku obdobja precej gotovo, da najemnik **to možnost ne bo izrabil**

NEPREKLICNO OBDOBJE TRAJANJA NAJEMA
+ OBDOBJE MOŽNOSTI PODALJŠANJA NAJEMA IN JE RAZUMNO PRIČAKOVATI, DA GA BO NAJEMNIK IZRABIL
+ OBDOBJE MOŽNOSTI PREKINITVE POGODBE IN JE RAZUMNO PRIČAKOVATI, DA TO OPCIMO NAJEMNIK NE BO IZRABIL
= OBDOBJE NAJEMA

Npr. pri najemu po pogodbi za nedoločen čas!

ZGLED: Učinek na davčno osnovo prvo leto najema

BILANCA STANJA	po 1.1.2019 OPCIJA 1	po 1.1.2019 OPCIJA 2	do 31.12.2018	Razlika 1. leto OPCIJA 1	Razlika 1. leto OPCIJA 2
SREDSTVA	6.641.000	7.674.000	5.500.000	1.141.000	2.174.000
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	6.641.000	7.674.000	5.500.000	1.141.000	2.174.000
Kapital	2.500.000	2.500.000	2.500.000		
Poslovne obveznosti	500.000	500.000	500.000		
Finančne obveznosti	3.641.000	4.674.000	2.500.000	1.141.000	2.174.000
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA					
Poslovni prihodki	2.000.000	2.000.000	2.000.000	0	0
Poslovni odhodki	1.748.200	1.737.400	1.760.000	-11.800	-22.600
Stroški materiala	300.000	300.000	300.000	0	0
Stroški storitev	260.000	260.000	500.000	-240.000	-240.000
Amortizacija	628.200	617.400	400.000	228.200	217.400
Prevrednotovalni odhodki	50.000	50.000	50.000	0	0
Stroški dela	480.000	480.000	480.000	0	0
Drugi poslovni odhodki	30.000	30.000	30.000	0	0
EBIT	251.800	262.600	240.000	11.800	22.600
EBITDA	880.000	880.000	640.000	240.000	240.000
Finančni prihodki	10.000	10.000	10.000	0	0
Finančni odhodki	70.800	91.600	50.000	20.800	41.600
Izid iz financiranja	-60.800	-81.600	-40.000	-20.800	-41.600
Drugi prihodki	15.000	15.000	15.000	0	0
Drugi odhodki	10.000	10.000	10.000	0	0
Celotni poslovni izid pred davki	196.000	186.000	205.000	-9.000	-19.000
Davek	37.240	35.340	38.950	-1.710	-3.610
Čisti poslovni izid	158.760	150.660	166.050	-7.290	-15.390
INDEKS					
DOLG / EBITDA	4,14	5,31	3,91	106	136
obresti / EBITDA	8,05%	10,41%	7,81%	103	133
DOLG / KAPITAL	1,46	1,87	1,00	146	187
DOLG / CELOTNI VIRI FINANCIRANJA	0,55	0,61	0,45	121	134

OPCIJA 1: PREDPOSTAVKE

5. letni najem	
mesečna najemnina 20.000 €	
5 letna najemnina 1.200.000 €	
5. letna disk. najemnina 1.141.000 €	
letna amortizacija 228.000 €	
obrestna mera 2%	
obrestovanje obveznosti 1 leto 20.800 €	

OPCIJA 2: PREDPOSTAVKE

10. letni najem	
mesečna najemnina 20.000 €	
10 letna najemnina 2.400.000 €	
10. letna disk. najemnina 2.174.000 €	
letna amortizacija 217.400 €	
obrestna mera 2%	
obrestovanje obveznosti 1 leto 41.600 €	

VPLIV na davčno osnovo, če je AM in obresti davčno priznane:

- Obrestna mera?
- Obdobje najema?

ZGLED: Učinek na davčno osnovo zadnje leto najema

BILANCA STANJA	po 1.1.2019 OPCIJA 1	po 1.1.2019 OPCIJA 2	do 31.12.2018	Razlika 1. leto OPCIJA 1	Razlika 1. leto OPCIJA 2
SREDSTVA	6.641.000	7.674.000	5.500.000	1.141.000	2.174.000
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	6.641.000	7.674.000	5.500.000	1.141.000	2.174.000
Kapital	2.500.000	2.500.000	2.500.000		
Poslovne obveznosti	500.000	500.000	500.000		
Finančne obveznosti	3.641.000	4.674.000	2.500.000	1.141.000	2.174.000
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA					
Poslovni prihodki	2.000.000	2.000.000	2.000.000	0	0
Poslovni odhodki	1.748.200	1.737.400	1.760.000	-11.800	-22.600
Stroški materiala	300.000	300.000	300.000	0	0
Stroški storitev	260.000	260.000	500.000	-240.000	-240.000
Amortizacija	628.200	617.400	400.000	228.200	217.400
Prevrednotovalni odhodki	50.000	50.000	50.000	0	0
Stroški dela	480.000	480.000	480.000	0	0
Drugi poslovni odhodki	30.000	30.000	30.000	0	0
EBIT	251.800	262.600	240.000	11.800	22.600
EBITDA	880.000	880.000	640.000	240.000	240.000
Finančni prihodki	10.000	10.000	10.000	0	0
Finančni odhodki	52.500	52.500	50.000	2.500	2.500
Izid iz financiranja	-42.500	-42.500	-40.000	-2.500	-2.500
Drugi prihodki	15.000	15.000	15.000	0	0
Drugi odhodki	10.000	10.000	10.000	0	0
Celotni poslovni izid pred davki	214.300	225.100	205.000	9.300	20.100
Davek	40.717	42.769	38.950	1.767	3.819
Čisti poslovni izid	173.583	182.331	166.050	7.533	16.281
INDEKS					
DOLG / EBITDA	4,14	5,31	3,91	106	136
Obresti / EBITDA	5,97%	5,97%	7,81%	76	76
DOLG / KAPITAL	1,46	1,87	1,00	146	187
CELOTNI VIRI FINANCIRANJA	0,55	0,61	0,45	121	134

KOMENTAR:

Zaradi učinka diskontiranja je davčna osnova prvo leto nižja (efekt obrestovanja finančnih obveznosti), zadnje leto pa višja od davčne osnove upošteva stroške najemnin po „starih“ pravilih za najeme.

V celotnem obdobju najema se stroški v celoti izenačijo, zato je v celotnem obdobju najema učinek v celoti nevtralen na davčno osnovo.

DAVČNE OLAJŠAVE ZA SREDSTVA, KI PREDSTAVLJAJO PRAVICO DO UPORABE SREDSTEV - PUS

55.a člen ZDDPO-2:

*„Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 40% **investiranega zneska v opremo in v neopredmetena sredstva**, vendar največ v višini davčne osnove.“*

DOLOČBA NE OMOGOČA DAVČNIH OLAJŠAV ZA POSLOVNE NAJEME, ker:

- 1) pravica do uporabe sredstva ne izpolnjuje pogoja „**investiran znesek**“ → gre le za računovodska pravila izkazovanja poslovnih najemov, ne pa za investiranje
- 2) pravice do uporabe sredstva **NI ENAKO** oprema / NS, ker je skupek ekonomskih upravičenj pri POS oziroma upravičenj iz obvladovanja opreme ali NS v celoti

→ davčno olajšavo še vedno koristi najemodajalec v poslovnem najemu

V 55.a. čl. ZDDPO-2 je podana izrecna pravica do davčnih olajšav najemnika pri finančnih najemih: *„**V primeru finančnega najema lahko znižanje davčne osnove v skladu s tem členom uveljavlja zavezanec, ki opremo pridobi na podlagi finančnega najema**“*

 ne glede na računovodsko izenačitev PN in FN

DOPUSTNE (neobvezne) IZJEME (MSRP 16 in SRS) → ODHODKI SE OBRAČUNAJO PO METODI ENAKOMERNE ČASOVNE NAJEMNINE → SO PO 12. ČL. ZDDPO-2 DAVČNO PRIZNANI V OBRAČUNANIH ZNESKIH

1. Za najeme sredstev male vrednosti

Kdaj se šteje da gre za sredstva z nizko vrednostjo?

✓ MSRP 16: BC100 *Domneva: če NOVO sredstvo vredno manj od 5.000 \$, po SRS 2016 = 10.000 EUR*

Primeri tovrstnih sredstev: *tablični in osebni računalniki, pisarniško pohištvo, telefoni, pisarniška oprema*

2. Za kratkoročne najeme

ki ima na datum začetka najema trajanje najema največ 12 mesecev. Najem z možnostjo nakupa se ne šteje za kratkoročni najem.

→ uporaba pravil o trajanju najema

→ izjema se uporabi za vrsto sredstva = skupina po naravi podobnih sredstev, ki se podobno uporabljajo

DODATNE IZJEME PO SRS 2016

Po SRS 1.63 se glede pravil o računovodenju najemov lahko uporabljata še dve izjemi:

1) za organizacije (vse pravnoorganizacijske oblike), ki ustrezajo merilom za mikro in majhne družbe po ZGD-1 – dopustna izjema

2) Organizacija, izvajalec gospodarske javne službe, ki računovodi po SRS 32 (2016) – *Računovodske rešitve za izvajalce gospodarskih javnih služb*, poslovnih najemov osnovnih sredstev gospodarske infrastrukture za opravljanje dejavnosti gospodarske javne službe ne pripoznava kot sredstva, ampak pripozna najemnine, povezane s temi najemi, kot odhodke na podlagi enakomerne časovne metode skozi celotno trajanje najema ali na kakšni drugi sistematični podlagi, ki najbolje odraža vzorec najemnikove koristi. (**PO MSRP 16 IZJEMA ZA DOGOVORE O KONCESIJI STORITEV PO IFRIC 12**)

Enaka izjema za najem NS

DAVČNI UČINKI OB PREHODU 1.1.2019 OZ. ZA POSLOVNO LETO, KI SE ZAČNE PO 1.1.2019

DAVČNE POSLEDICE OB PREHODU ZA VPLIV NA PRENESENI POSLOVNI IZID (če):

„zneski, ki predstavljajo razlike zaradi sprememb računovodskih usmeritev* in popravkov napak, pri obdavčljivih prihodkih in davčno priznanih odhodkih po tem zakonu, za katere se preračunajo preneseni čisti poslovni izid ali druge sestavine kapitala, v obdobju spremembe računovodske usmeritve in popravkov napak vključijo v davčno osnovo, in sicer tako, da povečujejo oziroma zmanjšujejo davčno osnovo.“ (14. čl. ZDDPO-2)

* = sprememba po lastni odločitvi organizacije ali zaradi sprememb računovodskih standardov

V ZAP. 11.3 (povečanje davčne osnove), 11.4 (zmanjšanje davčne osnove) obračuna DDPO

NAČIN PREHODA:

- 1) UPORABA ZA NAZAJ V CELOTI (MRS 8, točka 5. Okvira SRS 2016) → **UČINEK V PRENESENI POSLOVNI IZID**
- 2) POENOSTAVLJEN PREHOD: in 2 različna načina izračuna PUS. Primerjalni podatki se ne navajajo, **morebitna razlika ob prehodu vpliva na preneseni poslovni izid.**

POENOSTAVLJEN PREHOD POSLOVNI NAJEMI → večina družb izbrala največjo možno poenostavitev ob prehodu (OPCIJA 2 spodaj) → ne bo vpliva na preneseni poslovni izid → ne bo vpliva na davčno osnovo

OPCIJA 1: PUS na dan 1.1.2019	OBVEZNOSTI IZ NAJEMA na dan 1.1.2019
<p>Po KV PUS, kot da bi se MSRP 16 uporabljal od datuma začetka najema. Pomeni, da se ugotovi začetna vrednost PUS-a na dan začetka najema (za nazaj) in amortizira do 1.1.2019. Poenostavitev: uporabi se najemnikova predpostavljena OM na dan 1.1.2019.</p>	<p>Diskontiran znesek preostalih najemnin (uporabi se najemnikova predpostavljena OM na dan 1.1.2019).</p>
<p>OPCIJA 2: PUS na dan 1.1.2019</p> <p>obveznost iz najema na dan 1.1.2019 povečano za vnaprej plačane ali razmejene najemnine za konkreten najem, izkazane v BS neposredno pred datumom prehoda 1.1.2019</p> <p><i>OPOMBA: Za OPCIO 1 ali OPCIO 2 se najemnik odloča za vsak najem posebej</i></p>	
<p>Komentar:</p> <p>OPCIJA 1: razlika med PUS in obveznostjo iz najema --> v preneseni poslovni izid</p> <p>OPCIJA 2: razlika med PUS in obveznostjo iz najema --> ne vpliva na preneseni poslovni izid --> prenos iz AČR ali avansov na PUS</p>	

HVALA ZA POZORNOST

mag. SAŠA JERMAN

JERMAN&BAJUK SI d.o.o.

sasa.jerman@jerman-bajuk.si

Jarška cesta 10 a

SI-1000 Ljubljana

Tel: + 386 1 54 73 140

